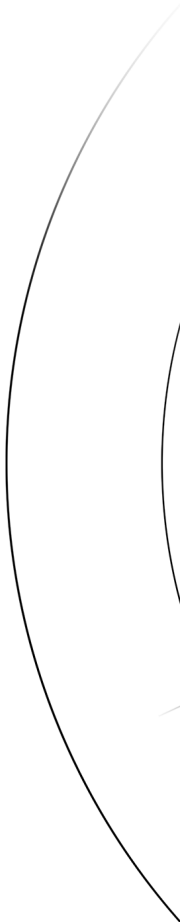

Z S O L D O S
P É T E R

A V I K I N G
V I S S Z A T É R

TREND

Z S O L D O S
P É T E R

A V I K I N G
V I S S Z A T É R

TREND

A kötet az alábbi kiadás alapján készült:
Zsoldos Péter: *A Viking visszatér*
Metropolis Media Group – Papageno Consulting, 2017

Borítóterv: Müller Péter

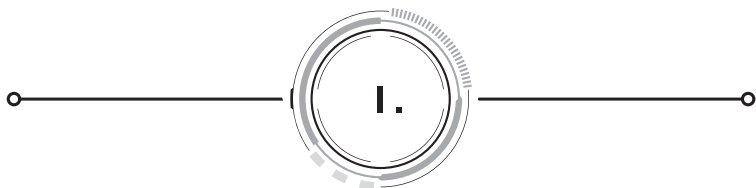
Minden jog fenntartva, a kiadvány egészének vagy bármely részének a kiadó írásos engedélye nélküli sokszorosítása, másolása, egyéb engedélyköteles felhasználása – beleértve a kiadvány digitalizálását és ily módon történő többszörözését, nyilvánosságához közvetítését – szigorúan tilos!

© Zsoldos Péter jogutóda
© Trend Kiadó, 2025

A kiadó könyveit kedvezménnyel megrendelheti webáruházunkban:
www.mora.hu

ISBN 978-615-6469-48-9

Kiadja a Trend Kiadó Kft.
Felelős kiadó: a kft. ügyvezető igazgatója
Felelős szerkesztő: Győri Anna
E-mail: trend@trendkiado.hu
Honlap: www.trendkiado.hu
Postacím: 1066 Budapest, Jókai utca 6.

Bongi valami lyukba lépett, és megbotlott. A szemem sarkából még láttam, hogyan próbál kalimpálva feltápászkodni, de nem állhattam meg. Mögöttünk egyre erősebben hallatszott az üldözők zsivaja. Tudtam, hogy szégyenletes, mégis szinte örültem Bongi bukásának. Míg körülfogják és agyonverik – mert nincs bennük annyi előrelátás és fegyelem, hogy ezt későbbre halasszák –, az is pár perc nyereség, és a folyó még messze van, kétségbeejtően messze.

Reggel óta futunk. Dombra föl, völgybe le, páfrányokon és túskebozóton keresztül, pocsolyákban csúszkálva, sziklák között kapaszkodva, egyre nehezebb lélegzettel, egyre botorkálóbb lábbal. Ha Lele nem lép rá a kígyóra, simán megszökünk, de rálépett a szerencsétlen, és aztán üvöltött élesen, messze hangzón, mikor a hatalmas gyűrűk összeroppanították a bordáit. Talán ki tudtam volna szabadítani, ha az üvöltésre nem terem nyakunkon a horda, de akkor már késő volt. Lele magányos jajgatására száztorkú ordítás felelt, kezdődött a hajsza. Vajon meddig bírom még? Az oldalam szúr, szemem előtt kék és piros karikák táncolnak, alig látom tőlük Nogo széles hátát.

Végre itt a domb alja, nincs több szikla és lyuk. Csak futás tovább, át a bozóton, tovább a folyó felé. Nogo nem fog kidőlni. Ha kettőnk közül valamelyik bukik, az csak én lehetek, és akkor Nogo futása is értelmetlenné válik, egyedül nem tud bánni a tutajjal. Mint minden bozótlakó, ő is retteg a folyótól. Ha nem tudná, hogy a horda sohasem hagyja abba az üldözést, messze elkerülné.

Újabb pocsolya következik – hány volt, és hány van még hátra? –, magasra rúgjuk a nyálkás, zöld vizet. Ez jó a krokodilok ellen, mire rájönnek, hogy csak két ilyen kis féreg csapta az egész ribilliót, már túl vagyunk rajta. Remélem, annál éberebben fogadják majd az utánunk jövőket. De ez a pocsolya nagyobb, mint számítottam, Nogo elhasal, és én rögtön utána. Csak három-négy méter, míg újra iszapot ér a lábunk, de Nogo iszonyú rémülettel, kézzel-lábbal csapkod, újra meg újra elvágódik, nagyon fél a krokodiloktól. Pedig egy krokodil még mindig jobb, mint a horda. Egy harapás, és kész. Amúgy pedig száz kéz és állkapocs tépi szét elevenen. A horda ínyencei azt tartják, hogy az izzadt emberhús a legfinomabb. Undorító.

Kirángatom a partra, és egy kis pihenőt engedek, nem árt megnézni kicsit nyugodtabb fejjel, merre is vagyunk. Messze mögöttünk, fönt a domboldalon, a fehér sziklák között fekete széncsomó fekszik. Bongi. Fáradt ahhoz is, hogy kiáltson, csendben várja a hordát, a halált. Nincs mit nézmem rajta, segíteni sem tudok. Nyugatnak fordulok, ott, az a sziklafal már a túlsó part, alatta hömpölyög, hányja sellőktől szabdalt vizét a Nagy Folyó. A völgy aljában sárgás csík a bambusz széle. Ha elérjük, megmenekülhetünk. A tutaj is ott van, innen még nem tudom kivenni azt az S alakúra

hajlott pálmát; ha mellette állva szembefordulok a szikla-fallal, a tutajt előttem harminc-, jobbra húszlépésnyire rejtí a bambusz. De addig még vagy három kilométer és egyre sí-lányabb bozót, egyre több pocsolya. A pocsolya jó, és a bozót is, mert megtéveszti a hordát, de a tüske és a nyálkás víz...

Nogo megböök, és hátramutat, és már én is hallom újra. Persze, dombnak fel, mászás közben elcsendesedtek, de a tetőre érve annál jobban kieresztik a hangjukat. Figyelném, mikor találnak rá szegény Bongira, de Nogo elkapja a karom, és húz maga után a bozótba. Futás tovább. Bozót, tüske, po-csolya, csúszkálás az iszapban, majd újra bozót és tüske, és újra szűrés az oldalamban, karikák a szemem előtt. Nem bírom tovább, lefekszem, jöjjenek, és tépjenek szét. Miért futok? Azért, mert azt mondta a simabőrű, hogy a Nagy Fo-lyó torkolatánál... Egy tüskés gally az arcomba csap, most már semmit nem lehet meggondolni. Csak rohanni lehet, ez a halál futása. Futás? Szégyenletes vánszorgás, Nogo egyre jobban lehangy, aztán visszanéz, és megvár. Nem fáradt, és nem fáradtak az üldözők sem, csak az én szívem és tudóm... Meddig még? Meg kell állni, hogy hátranézzek – keresem az ürügyet. A dombon egy-kettő még fönn ácsorog a fehér sziklánál, ahol Bongi volt, a többiek most tűnnek el a bozót-ban. Mindjárt a nagy tócsánál lesznek, vicsorgok, és szinte látom, hogyan változik a parton topogók arcán a vérszomjas vadság bamba rémületté. Egy pillanatra majdnem megsze-retem a krokodilokat. Nogo vállára dőlve tátogok. Ideje len-ne megkeresni a pálmámat is, innen már biztosan látszik, és most vigyázni kell a tájékozódással. A nagy ártér laposán vagyunk, nem lehet úgy széttekinteni, mint a pocsolyá-tól, ahonnan most – mint reggel Leléé – fájdalomordítás

hangzik. A nagy Krokodil Anya, úgy látszik, meghallgatta fohászatot, elkapott egy vigyázatlant. Most a többi nem mer átgázolni. Míg megkerülik, és a nyomunkat újra megkeresik, az komoly időnyereség.

A bambusz felé fordulok, és meglátom a pálmámat, lehet vagy másfél kilométerre balra, de míg a horda nyomunkra talál, sétálva odaérünk. A pálma felé mutatok, Nogo bólint, és lassan megindulunk.

A hátunk mögött most csend van, vagy csak a vér dobolása a fülemben tesz süketté? Tikkasztó ez a kora délutáni forróság, áll a levegő, rezeg a bokrok és a tócsák felett, álmosít. Most érzem csak, mennyire fáradt vagyok, rohanás közben ezt nem venni észre. Szomjas is vagyok, a nyelvem száraz homokdarab a fogaim között, ha ráharapnék, porrá omlana. Hiába tudom, hogy nem erre neveltek, fél napokat rohanni, legyengült szervezettel ilyen őskori vidéken; mint annyiszor, most is elfog a szégyen és a düh, ha arra gondolok, mennyivel tökéletesebb ezeknek a laposfejűeknek a teste az enyémenél. Hiába van bennem akarat, egyre tehetetlenebbül lógok Nogo nyakán. Meg sem érzi, egy átlagos vadmalac nehezebb, mint én, csont és bőr vagyok, a szél is elfújhatna.

Szél! Jó is volna. Egy kis szellő legalább, hogy enyhítse ezt az állott hőséget. S mintha csak varázsló volnék, már jön is, már libbenti a folyóparti pálmák leveleit, rögtön ideér hozzánk, átfúj a bozóton, hozza magával a víz hűvös üzenetét. Első pillanatban nem értem, Nogo miért nem örül a szélnek, mit jelent szemében az újra feltámadó aggodalom. De mikor a levegőbe szippant és mögénk mutat, a magyarázat és a félelem egyszerre születik meg bennem is. A hordának nem kell tovább a nyomainkkal bíbelődnie, szaglásuk

tökéletes, mint minden vadé. Most már a nyomunkban lesznek – a halálig. Ebben a rémületben már nem az a legnagyobb, hogy meghalok, hanem hogy újra rohanni kell, munkára bírni a zsibbadt ízületeket, melyekben ezer őrlült hangya kergetőzik izzó vasgolyók között. Mindent, csak újra a rohanást ne! Könyörögve fogom Nogo karját, és próbálom szavakba formálni a tiltakozást, de mielőtt még megértetném magam – egyáltalán mit is akartam megértetni vele? –, felharsan mögöttünk az ordítás.

Hogy újra rohanok, az csak az ösztön ereje, az ősi reflex, hogy az üldözésre menekülés a felelet, a horda ösztöne, hogyha szalad az egyik, a másik is szalad. Az induláson átsegített Nogo felviharzó rémülete; százezer évvel fiatalabb nálam, az ő agyában egyszerűbbek a kapcsolások. Nappal – jó, éjszaka – rossz, gyümölcs – enni, vadmalac – ölni, kígyó – félni, ordítás – rohanni! De ha összezsugorok, akkor belehempergek a legközelebbi pocsolóba – inkább a krokodilok! Gyűlölöm a hordát, mert futni kell, Nogót is, hogy bírja a rohanást, és gyűlöletes az áhított szél, ami most kissé jobbról fúj, mert miatta kell rohanni. A bambusz fala lassan közeledik. Nem futhatunk egyenesen feléje, csak balra a páлма felé, és az üldözők is balra mögöttünk vannak.

Ez már az ártér feneke, egyre több a pocsoló, hosszú sorokba rendeződtek, homokos zátonyok fogják közre vizüket. A bozót alacsonyabb, nincs szükség se szagra, se nyomra, tisztán látjuk egymást. A velünk párhuzamos zátonyosron lohol a horda, egyikük-másikuk megpróbál átlábolni a vízen, de visszariadnak. Itt sok a hüllő, a dűnék tetején is át kell néha ugrálnunk tátott torokkal napozó testükön. Így a szárazon inkább idétlenek, mint félelmetesek. A két

zátónysor – egy hatalmas egyenlő szárú háromszög két szára – az én pálmámnál találkozik. Aki előbb ér oda, nyert. Olyan ez, mint a terepfutás a sportversenyeken. Óriási stadion az ártér, a dombok koszorúja a lelátó, az egyes pályák húszméteres vízcsíkokkal elválasztva. A horda már egy vonalban fut velünk, egy-két erőtlen kődarab itt csobban mellettünk a vízben. Bokortól bokorig tántorgok, rálépek az egyik krokodil hátára, Nogo ránt el a hatalmas farok dühös csapásától. A jelenet odaát zajos visszatetszést szül, ők attól félnek, ami az én reményem: hogy mégis a krokodilok esznek meg. Megint Nogo vállán lógok erőtlenül. Vége. Egy lépést sem tovább.

A főnök átkiabál hozzánk, parancsolja, maradjunk ott, ahol vagyunk. A kezével félreérthetetlen mozdulatokat tesz, mi vár ránk, miután átkelőhelyet találnak. Már ez sem érdekel, csak pihenni, pihenni, pihenni. Lassan lecsúszom a homokba, elnyúlok, mint körülöttem a hullók. Nogo zavartan topog mellettem. Időnként megereszt egy követ és kísérel egy csúnya szitkot a túlpartiák felé. Nemcsak a legerősebb, a legjobb dobó is az egész hordában; míg az ő dobásaik a partunkig sem érnek, odaát most bukik véres fejvel Zumbi a krokodilok közé. Újra a szokásos ordítás – négy év óta sem tudtam megszokni, hogy folyton ordítanak, de mindez egyre messzebb kerül tőlem. A testem csodálatosan könnyű, rögtön elvitorlázik az egyre erősebb szélben. Kívülről és felülről látom önmagam és a szemköztieket, a zátonyokat, a bozótot. Aludni. Most, itt, azonnal. A félálom kódén át nézem, hogy indulnak lassan átjárót keresni. Nem kell már sietni, az űzött vad ott fekszik, mint a félszigetre vagy sziklára zavart antilop, nem tud tovább menekülni. Nem tudom

gúnyos vigyorgás nélkül hagyni gyávaságukat. Férgék. Közelebb esne nekik, ha a pálmám felől kerülnének, de hogy most itt, a szemük előtt fekszem magatehetetlenül, a Nagy Folyó tabuja újra erősebb, mint az üldözési vágy. Visszafelé mennek, bár arra hosszabb az útjuk. Legalább negyedóra, míg ideérnek. Ha most volna bennem még annyi erő, hogy élni szeretnék, talán megmenekülhetnék.

A szél is olyan erős már, hogy szétszaggatja a test páráját, nem árulkodhat. Az előrelátó főnök két laposfejűt itt hagyott vigyázni a túloldalon. Nogo rajtuk tölti ki dühét, dobásai félelmesen surrognak a fejük mellett. Az is aggaszthatja őket, hogy kimaradnak a felkoncolásunkból. Szemük kétségbeesetten ugrál mozdulatlan testem és a bozót között, ahol társaik eltűntek. Végre a gyomor szava és a félelem a kövektől erősebb a főnök parancsánál, öklüket fenyegetően rázva a bozótba hátrálnak. Egyedül maradunk.

Még tíz perc. Nogo fel akar emelni, de intek, hogy hagyjon. Meg akarok halni. Pontosabban csak egyet akarok, semmi mozgást. A menekülés is mozgás, tehát azt sem. A főnök majd mellét verve, peckes léptekkel elősétál a bozótból, a többiek rangsor szerint követik. Ez már nem üldözés, hanem szertartás. Körbefognak, megkezdődik az imbolygó tánc a bunkókkal, a kör egyre szűkebb lesz, kinyújtott karjuk eléri a testem...

Ő, hányszor láttam ezt a négy év alatt, és hányszor próbáltam megakadályozni! Éppen olyan eredménytelenül, mint ahogy hiába tanítottam őket a nyíl használatára – igaz, ha megtanulják, mostanra rég leszdedtek volna –, arra, hogy az újszülöttet nem kell az első bűzös tócsában fejfel lefelé megmártogatni, hogy kovával és taplóval ezerszer

egyszerűbb tüzet gyújtani, mint agyagos kosárban hordozni az erdőtűzből lopottat. Megbámulták, hogyan pattintom a szikrát, elfogadták a felélesztett lángot, de tovább nem érdekelte őket. Csak a varázslót. Az mindenáron el akarta lopni a kis vízhatlan tokot, egyetlen emlékét elmúlt életemnek, hogy a benne levő varázseszközöket, a kis acélcsatot, a kovát és a gondosan kiszárított finom taplót a többi kincse közé süllýessze feneketlen iszákjába. A főnök után ő következik a körben. Látom, amint nyakam felé nyújtja vénségtől bogos ujjait, hogy letépje zsinórjáról az áhított tokot. „De ebből nem eszel, sakál bűzös fia” – indulatomra nincs szó a régi nyelvemen, a horda torokhangjai gurguláznak a torkomban. A pocsolyába dobom, és én is megyek utána. Nem lesz itt se lakoma, se tűzgyújtás!

Az undor és a düh a hasamra fordít, kezem a tokot markolássza, a szél – egyre erősebben fúj – homokot vág az arcomba. A homokszemek mint szikrák égetik a bőröm. Szikrák? Lekapom a fejem, szemem a tűzszerszámot görcsösen szorító ujjaimra mered. Hirtelen minden figyelmem befelé fordul, oda, ahol az értelem legalján valami pislákoló fény nyel égni kezd, hirtelen fellobban...

– Tűz! – ordítok. – Tüzet! Tüzet!

A legközelebbi bokorhoz vonszolom magam – járni még nincs erőm –, Nogo rémulten figyel, megzavarodtam a félelemtől? A bokorba akarok bújni a horda elől, ahol minden levél rég zörgőre száradt már az esős évszak vége óta?

Izzik a tapló, óvatosan morzsolom rá a száraz leveleket, segítem elkínzott tüdővel a homok szintjén kavargó szellet. Apró lángnyelv kanyarog elő bizonytalanul a maroknyi kupacból, fénye fakó a déli sugárözönben. Reszkető kézzel

szórom rá az apróra tördelt gallyat. Ettől erőre kap, a magasba nyúlik, a bokor felé libben, eléri, s egyszerre harsogó óriássá nő, tüzes üszkét a szomszéd bokorig hányja, már lán-gol az is, a harmadik, a tizedik, s ahogy utunkon visszafelé sűrül a bozót, úgy válik bömbölő, égis csapó lángtengerré, elnyomva a horda ordítását. Nogo megkövülten áll mellettem, még nem tudta megemészteni a történeteket. A karjába kapaszkodva, lassan feltápászkodom. Gyenge vagyok, de az életem újra az enyém. Ez erőt ad ahhoz, ami még hátravan, akár elérem a Nagy Folyó torkolatát, akár nem. Négy év minden undorát, félelmét, megalázottságát égeti le rólam ez a tűz, melyet már a hatalmas ártér teljes szélességében hajt maga előtt a dombok lába felé a szél.

A hajnal hidege felébreszt. Kegyetlenül reszketek, és testem minden porcikája külön-külön fáj. A tutaj nyugodtan úszik a vízen, bizonytalan fény szivárog kelet felől. A parton hegyek állnak, tetejük lassan világosodik, közöttük a mély völgyekben sűrű köd ül, elvékonyodó uszályuk benyúlik a folyó fölé. A dombvidék, ahol a hordával bolyongtam, messze elmaradt mögöttünk. Ez már a Fekete Hegyek országa lenne? Amerre a folyó tart, a párás messzeségből egyre magasabb csúcsok bontakoznak ki, szaggatott, fekete sziklák. Az itteniek is elég komorak, bozontos, zöld őserdő burkolja őket tetőtől talpig, megszakítatlanul. Egyedül a bambusz dacol a megváltozott tájékkal, keskeny szalma őrzi a partot, néhol rés jelzi az inni járó vadak csapását.

A bozótlakók földjén mindig hangos volt a hajnal. Madarak rikoltása, majmok fecsegése a fákon, vadmalacok sivítása a sűrűben, egy-egy nagy ragadozó távoli ordítása. A gyengébb örül, hogy túlélte a sötétséget, nem kapta el csattogó fog, éles karom, a gyilkosok pedig telezabáltan vagy éhesen – ki-ki szerencséje, ügyessége szerint – pihenőre tértek előtt még egyszer kieresztik a hangjukat, sikerüket vagy

kudarcukat beleordítják a tiszta reggelbe. Újra eljött a fény, idejük lejárt, vége a vadászatnak.

Itt halálos csend van, hallgatnak a hegyek, a fák, a folyóban nem csobban hal, fekete vize hullámot sem vet rohantában. Ez az, ami a torkom szorítja, ha nem volnék még mindig olyan embertelenül fáradt, belekiáltanék a csendbe. Vacogó foggal fekszem, a nyirkos hideg csontomig ér. Mellettem Nogo is reszket álmában. Fázik, vagy rosszat álmodik? Erről jut eszembe, hogy nem csak azért olyan idegen és félelmes ez a vidék, mert más, mint a megszokott bozót. Álmomban otthon jártam.

Ritkák ezek az álmok, s minél jobban kívántam – különösen a laposfejúek között töltött évek elején –, hogy legalább álmomban éljem régi életem, annál kevésbé sikerült. Rendszerint szörnyekkel és vad dulakodással álmodom, a napok remegő eseményeit élem át újra, elér a főnök hosszú, szőrös karja, Nogo már későn lép közbe, késve ugrom fel a fára a sákal rettenetes állkapcsa elől, a bozótban – sehol egy rendes fa a közelben – szembetalálom magam a Nagy Sörényessel. Nogo aggódó dörmögése és megnyugtatósnak szánt hátba verése pedig csak arra volt jó, hogy az álom rémképei közül abba a valóságba rántsom vissza, amely szülte őket. Kínzó álmok és kegyetlen ébredések voltak, de ezeknél is rosszabb volt, ha az én világomból, a régiből zuhantam vissza a horda összebújva szuszogó sötét, bűzös tömegébe, félúton szorongva a biztonságot jelentő tűz és az éjszaka árnyai között – közelebbi helyet még Nogo mindenki által tisztelt karja sem tudott számomra soha kiharcolni –, nem, ez kibíratatlan volt. Vagy csendesesen sírni kezdtem – ugyan ki előtt kellett volna szégyellnem? –, vagy felugrottam, mert azt hittem, azt

szerettem volna hinni, hogy *ez az álom*, és ha tűznek ugrom vagy belerohanok a sötétbe, felébredek elveszett világomra. A horda mindig nagyon rossz néven vette nehezen biztosított éjszakai nyugalmanak megzavarását. Ha Nogo nem véd meg, már az első ilyen alkalommal agyonverték volna.

De most már visz a Nagy Folyó, ha fáj is az ébredés, ha csalóka is a reménység, ami után futok, életemnek ez a korszaka lezárult, nem önkínzás többé visszagondolni régi életemre. Szétszórt mozaikképek a múltam, darabjai összevissza kavarnak bennem, sok el is vészett. A hegyoldalon pontok villannak fel. Ott már süt a nap. Sugarait visszaverik a nagy, fényes levelek, a völgyekből lassan kezd felszállni a köd. Még mindig nincs hang, ami megtörné a csend ropant harangját. Az az erdő is ilyen néma volt, ahol szegény Amarral partra szálltunk, a hullámok robaja elhalt, amint az első fák közé léptünk azon a végzetes reggelen. Amar halott, és arra jó volt a bozótlakók nyelve, hogy megtanítson sok, az ember szótárából rég kikopott kifejezésre. Átkozott, igen, átkozott volt az a reggel, szenvedéseim kezdetének reggele...

De az események szálai messzebbre nyúlnak. Ha partra szállásom pillanatától visszafelé tapogatózom az okság vékony láncán, minden felfedett összefüggés mögött újabbat találok. Egyre tovább kell haladnom szemközt az idővel, hogy megleljem a pontot, ahonnan kiindulva egységbe ötvözhetem mindazt, ami velem történt. Míg ezt el nem érem, mindig zavarni fognak a múlt szertedobált kockái, az előre-tolakodó sok *miért* és *ha*, meg kell találnom újra önmagam. Meg kell tanulnom újra embernek lenni.

Végre megszólal a néma vidék, és hangja Nogót úgy ug-rasztja talpra, hogy gyenge alkotmányunk vészes imboly-

gásba kezd. Számomra ismeretlen állat, amitől ez a hang jön, de Nogo, miután nagy nehezen visszaserzi elvesztett egyensúlyát, reszketve nyög valamit. Persze nem olyan egyszerű a megértetés az ilyen egytagú nyelven, pedig már nagy a gyakorlatom az egymás mellé rakott, ellentmondó fogalmak értelmének megsejtésében. Hüllősörényes ember – már az ember is az én egyszerűsítésem, mert Nogo természetesen magamagát érti ezen –, tessék, fejtsd meg.

Bambán egymásra meredve guggolunk. A hang után még súlyosabb a csend. Nogo kétségbeesetten ismételteti az előbbi értelmetlenséget, miközben nem a hidegtől, hanem a félelemtől vacog. Így nem jutunk semmire, szedjük szét. Ember nem lehet, nincs az a mesebeli óriás, még ezen az elátkozott földön sem, aminek ilyen hangja lehetne.

– Lába, keze van – magyaráz Nogo. – Krokodil, de nagyon nagy, két láb, két kéz, hátán sörény, mint kagylók.

– Láttál ilyet? A kagylókat is rajta?

Nogo bólint.

– Mekkora volt?

– Ha hasal, mint nagy bozót, ha feláll – igen, ezt az ígét használja –, mint pálma.

Kicsit nagynak találok, tovább nyomozok.

– Hol láttad?

– Itt, az erdőben!

Ez meglep, mert tudomásom szerint a horda soha nem hagyta el vándorlása közben a dombvidéket.

– Te jártál itt? Mikor?

– Kicsi voltam, eső nem jött, minden száraz, nem volt inni. Madár, hernyó, antilop elpusztult, kígyók bele iszapba, majmok, vadmalac a hegyekbe. Ott volt víz, horda utánuk.

Gyengéket, gyerekeket megettük, engem is meg akartak enni, elszaladtam, nem értek utol. (Lám, a természetes kiválasztás!) Sok-sok napot voltam egyedül, találtam vizet, nagy-nagy tojásokat, mind megettem, *ilyen* nagy lett a hasam. Ott láttam hullősörényes embert.

Amit mond, nemcsak a hang megfejtéséhez visz közelebb, hanem megvilágít egy számomra első pillanatra értetetlen tény, melyen már annyit törtem a fejem. Ő volt a horda egyetlen tagja, aki nem félt egyedül csatangolni. Ezt eddig hatalmas testi erejével próbáltam magyarázni, de most már tudom, ha kis korában itt a hegyek között kellett egyedül életben maradnia, későbbi portyázásai – melyeket még ösztökélt is végtelen kíváncsisága – nem tartogathattak számára különösebb megrázkódtatásokat. Nogo csak a varázslástól félt, ezért nem lehetett ő a főnök... Néha csodálatosak az összefüggések. Ha Nogo – erejéhez méltón – főnök, ha nem neveli ez a vidék – jóval a *Viking* érkezése előtt – magányos vadásszá, soha nem találkozunk, és én már régen nem élek.

De nyomozzuk csak a hullősörényes ember jelentését. A tengerparttól a laposfejűek hazájáig semmi olyannal nem találkoztam, ami a harmadkori nagy hullókra emlékeztetett volna. Igaz, hogy az aránylag gyér és száraz növényzet nem lenne képes eltartani őket.

– Mit csinált? – kérdem.

– Aludt a sűrűben, belebotlottam, szaladt utánam, így ordított, mint most, meg akart enni. Hegy oldalában találtam lyukat, belebújtam. Elment. Később láttam pocsolyában krokodilt fogni. Krokodil az ő szájában akkora, mint nekem kis gyík.

Ez nagyjából ráillik a Tyrannosaurusra, a sörény nyilván csontos taréjok sora, csak erre nem volt Nogónak kifejezése. A taréjok helyett azonban jobban izgat, vajon tud-e úszni. Remélem, nem.

– Sokat láttál?

– Kettőt. Egyik kergetett engem, másik ette krokodilt.

Ha Nogo olyan hosszú idő alatt csak kettővel találkozott – lehet, hogy az a kettő is ugyanaz volt –, ez azt jelenti, hogy kihalóban vannak. Ez és a folyó sodra megnyugtat.

– Víz nagy és erős – nyugtatom Nogót –, erősebb, mint hullősörényes ember. Nagy Folyó ereje nem engedi idejönni.

Közelebbi dolgokkal kell foglalkozni. Éhes vagyok. Tegnap este tutajra szálláskor alig ettünk valamit, siettünk. Inkább az volt a célom, hogy minél több ételmet halmozzunk fel a tutajon. Gyűjtögetésünk a bambuszosban így sem volt elég eredményes, néhány köteg fiatal bambuszajtás és pálmárügy, pár tucat krokodiltojás. Mikor a szökés gondolata megérlelődött bennem, horgokat is csináltam csontból. Hogy mennyit érnek, nem tudom, pocsolyáinkban a sok krokodil lehetlenné tette a horgászást.

A horgokat a tűzszerszám tokjában, a majomszőrből font zsineget pedig kőbaltám nyele köré csavarva rejtegettem a horda mindenre kíváncsi szeme elől. Már előre élvezem Nogo ámulatát – még sohasem látott ilyet –, mikor az utolsó pillanatban rádöbbenek: nincs csalétek. Sem pálmárügyet, sem ökölnyi tojást nem tehetek a horogra. Egy pillanatra felötlik bennem a romantikus lehetőség, hogy saját húsunkat használjam, de én olyan sovány vagyok, hogy nincs honnan kivágni, Nogo pedig nem hiszem, hogy hozzájárulna.

Dühösen félredobom az egésztestet. Szerencsére a horda belém nevelte: nem gondolkozni a holnapon. Amíg a pálmárügy tart, majdcsak kitalálok valamit.

Jó fél óra majszolás következik, majd a tutaj szélére hasalva nagyot húzunk a folyóból. A víz hideg és tiszta, pár homokszem villan csak benne. Bármilyen hatalmas már itt is, ez még alig a kezdete a Nagy Folyónak. Ha a simabőrű elbeszélését jól ítéltem meg, torkolata sok ezer kilométerre van. A Fekete Hegyeken túl, amint a síkságra ér, szétterül, és posványos lesz. Ott baj lesz az ivással. De egyelőre ezen sincs értelme töprengeni. A nap besüt a folyó szűkülő völgyébe, kellemesen melegíti elgémberedett testünket. Ez és teli gyomrom újra elálmosít. Lustán elnyújtózunk a tutajon. Pihenni és aludni. Van mit bepótolni. Nogo egyre laposabbakat pislog, nagyokat szuszog, már alszik is.

Nekem nem sikerül, talán még a tegnapi futás láza bujkál bennem, hanyatt fekvé bámulom a felhőtlen eget. Megáll az idő, a folyó is mozdulatlan. A hegyeket kétoldalt óriások húzogatják hátrafelé. A reggeli gondolatokat forgatom. Hol van a pont, letérésem pontja a megszokott útról? Az egyetemen? Laboratóriumi éveim alatt? Akkor még semmi nem jósolta, hogy ez lesz. A *Vikingen*? Ott már adva volt.

Események hosszú sorát kell kínlódva felvillantanom a kettő közötti évekből, míg lassan összeáll minden részlet, s a Nagy Folyó őshüllők őrizte csendjében újraálmodhatom történetemet.

Utólag mindig a végzetes pillanat előtti percek tűnnek a legkedvesebbeknek. Boldogan forgattam ujjaim között a kódarabot, melyről végre sikerült kiderítenem, hogy milyen érc, és ujjongva hívtam magamhoz a navigációs fülkéből Lénát, hogy vele közöljem elsőnek felfedezésemet.

– Repülök hozzád – hallottam a hangját a csuklómra illesztett aptátoron keresztül, és irigyeltem, mert az egyetlen volt közöttünk, akinek semmi kellemetlenséget nem jelentett a súlytalanság nehezen megszokható állapota. Valóban repdesett az űrhajó helyiségeiben, egyszer sem verte be a fejét vagy a könyökét, még a legvadabb kanyarokban sem. Ebben is csodálatos volt, mint mindenben. Ha hazaérünk, a feleségem lesz, a Boldog Szigetekre megyünk nászútra, és hosszú, békés évek következnek a laboratóriumban, míg együtt feldolgozzuk mindazt, amit a Ganymedesről, a Jupiter holdjáról magunkkal hoztunk.

Néztem a kezemben tartott kő tompa csillogását, a szívem tele volt boldogsággal.

Akkor jött az ütés. Kegyetlen ereje a falhoz lapított. Aztán a sötétség, a légszilipek záródásának tompa puffanása. Mire

a rémület elhatalmasodhatott volna rajtam, már vége is volt az egésznek.

Kapkodni kezdtem, és ezzel megszegtem a súlytalanság első számú törvényét: óvatosan mozogj! A büntetés nem maradt el, fejem jókorát koppant a fülke falán, és mert ettől még jobban elvesztettem önuralmamot, sötét és süket börtönöm egy dobozba zárt szöcske poklává vált. Az ember, ha nem vigyáz, a súlytalanságban hatalmassá növekvő erejével könnyen agyonverheti magát.

Végre vergődésem zaján kívül más hangot is hallottam, és ez visszahozott a valóságba. Az aptátorból jött, és bársonyos zengése megnyugtató ellentétet jelentett a pillanat rémületével szemben.

– Figyelem, figyelem! Itt az Agy beszél. A munkatársak őrizték meg nyugalmukat! Űrhajónk meteortalálatot kapott, súlyosságának kiértékelése folyamatban van. A munkatársak őrizték meg nyugalmukat! Keressék az érintkezést egymással. A további levegőveszteségek elkerülése végett a központilag lezárt légszilipek egyenként kioldhatók, kivéve azokat a helyiségeket, amelyekben a találat következtében nincs légnyomás. Ezeket később közöljük. Addig légszilipet kioldani szigorúan tilos! Mindenki őrizze meg nyugalmát, és keresse az érintkezést társaival az aptátor általános kapcsolásán. Figyelem, ismétlem! Figyelem, figyelem! Itt az Agy beszél! A munkatársak...

Máig sem értem, hogy ez a szöveg – melyről jól tudtam, hogy a Földön rakták az Agy beszélőegységébe, és hivatalosan az „I. számú általános felhívás meteortalálat esetén” nevet viseli – hogy tudott megnyugtanni.

Talán a hang? Az Agy – hála a tervezők lélektani érzékének – mindig a geovízió legnépszerűbb színészének hangján beszél. Vagy a szándékosan bőbeszédűre fogalmazott szöveg, melyre oda kell figyelni, s míg végighallgatja az ember, észrevétlenül kiesik a pánikhangulatból? Nem tudom. Mindenesetre órákig hívtam, eleinte bizakodva, majd egyre kétségbeesettebben Lénát, mindenkit, míg végre be kellett látnom, egyedül maradtam.

Az Agy időnként megszólalt, felsorolta a sérült helyiségeket, bejelentette, hogy pályahelyesbítést végez – ilyenkor a rakéta fúvókáiból feltámadó gravitáció újra a falhoz nyomott –, számára minden rendben volt, nyugodt magabiztosságot sugárzó hangja majdnem megőrijtett.

Tudtam, hogy nincs sok időm hátra. El voltam vágva az űrhajó orr-résztől, köztem és az életet jelentő biogenerátor között roncsolt fülkék sora: bennük a világűr fagya az úr. Űrruha nélkül átjutni lehetetlen. Az űrruhák pedig szintén elérhetetlenek számomra, az első kijáratilégzsilip melletti öltözőben vannak.

A raktárban fogytán volt a levegő, kinyitottam a melletttem levőt, majd fülkéről fülkére tapogatóztam, cél és értelem nélkül a levegő nyomában. Időérzésem cserben hagyott.

A fájdalom, amit Léna elvesztése miatt éreztem, és közelgő megfulladásom rémülete az öntudatlanság határáig sodort. Csak így történhetett, hogy amikor feleszméltem az aptátorból jövő halk nyöszörgésre, rájöttem, már régóta hallom ezt a hangot. Újra kiáltozni kezdtem, feleletet kértem, de a nyögés képtelen volt beszéddé formálódni, elhalt, majd újra visszatért. Valaki él a rakéta orrában! Léna?!

A remény magamhoz térített. Kell valami megoldásnak lennie! Szabad így, ilyen nyomorultan elpusztulnunk? Minden erőmet összeszedve gondolkozni kezdtem.

Életem első úrhajózása volt ez – akkor még biztos voltam benne, hogy az utolsó is. Lénával együtt vendégek voltunk csupán, a Központi Bányászati Kollégium geológusai, részvételünket az expedícióban a korábbi kutatások alapján várható eredmények tették szükségessé. Megkaptuk a szabványos kiképzést és biológiai előkészítést, megtanultuk az űrruhával és a biogenerátorral való bánást, de nem ismertem az *Elektrát*, ezt a hatalmas úrhajót, melynek gyomrában vakon bolyongtam. Csak azt tudtam, hogy a navigációs helyiségek és a lakófülkék alatti összekötő folyosókról már csak a hajószemélyzetet érdeklő fülkék nyílnak – sohasem jártam bennük –, aztán a raktárak következnek több emelet magasságban – a szerencsétlenség pillanatában ezek egyikében voltam a legfelső sorban –, és alattuk a hajtóművek, üzemanyagtartályok birodalma. Annyit tudtam csupán erről az ember alkotta csodálatos szerkezetről, mint az ismeretterjesztő füzetek lelkes olvasói, és ez az én helyzetemben siralmasan kevés volt.

A remény, hogy valahol a rakéta orrában Léna vár – mert biztosra vettem, elhitettem magammal, hogy csak ő lehet a hang gazdája –, lehetetlen vállalkozásra sarkallt. Nem tudtam ugyan, hol vannak az űrruhák, de elindultam keservesen tapogatózva, minden fülkében felnyitva a lezárt tartályokat, míg egy idő után elfogott a kétségbeesés. Semmi bizonyítékom nincs arra, hogy nem körbejárkállok ugyanabban a pár fülkében: a súlytalanság, megfosztva a fenn és lenn érzésétől, csak a jobbra vagy balra bizonytalanságát

hagyta meg gyenge támpontnak. Az Agyat hívtam, és kértem, közölje, mely fülkék ajtaja van nyitva a rakétahelyiségekben. Szabatos, ugyanakkor bőbeszédű válaszai – mindig egy sor „figyelem”-mel kezdődtek, és minden adatot kétszer ismételt –, bár erősen próbára tették türelmemet, megbízható támpontot jelentettek.

Így tapogattam végig a felső két emeletet – persze a „felső” a súlytalanságban csak a rakéta orrától számított meghatározás –, mikor ez a módszer is csődöt mondott. Annyi ajtó volt már nyitva, hogy az Agy közlései kibírhatatlanul hosszúra nyúltak. Mást kellett kitalálnom, és minden már bejárt fülke ajtaját becsukva újrakezdtém vándorlásomat, de most már úgy, hogy új fülkébe érve behúztam magam után az ajtót, melyen beléptem, és csak a következő kinyitása után kértem jelentést az Agytól. Mivel az egymásba nyíló fülkék egyre magasabb sorszámokkal voltak ellátva, így elértem, hogy pillanatnyi helyzetem az éppen kinyitott ajtótól függően csak két számadatból állott.

13-14, 14-15, 15-16 – eredménytelenségemben úgy éreztem, a végtelenségig. Hány raktára van egy ilyen űrhajónak? Fogalmam sem volt.

Mikor végre az egyik elforduló ajtó mögött megláttam azt a fényt, melyet az űrruha lumineszkáló jelzőtestei szórtak szerte a fülkében, úgy éreztem, megnyertem a csatát. Reszkető sietséggel öltöztem, és csak akkor pihentem meg egy pillanatra, mikor tarkómon kattant a sisak zárja, és vele egy időben a homloklámpa kigyúló sugara vetett kemény árnyékot a fülke falára.

Az út vissza, a raktárokon keresztül boldog repülés volt, mely csak a legfelső sor utolsó ajtaja előtt torpant meg.

A légszilipre vékony dér csapódott a fülke levegőjéből: oda-át a fagy, a halál vár engem is, ha nem vigyázok. Még egyszer alaposan átvizsgáltam öltözékem, majd azzal a biztos tudattal, hogy mindent gondosan ellenőriztem, megnyomtam a légszilip kioldógombját.

Csupán azzal nem számoltam, hogy a raktárfülkében a Föld felszínének megfelelő légnyomás van, a folyosó pedig, melynek ajtaját kinyitottam, hozzá képest légüres térnek számít. A raktárfülkék levegője, mint légpuska a lövedéket, repített bele az összekötő folyosó roncsolt zűrza-varába. A depresszió hatására hatalmasra felduzzadt védőhabdarabok vad táncot jártak körülöttem, a leszakadt kábelek mohó polipkarok módjára tekeredtek rám. Ami kevés önbizalmat és bátorságot megőriztem eddig, elszállt ebben a pokoli kavargásban. Mire pedig újra összeszedtem magam, rá kellett jöjjenek arra, hogy semmivel sem jutottam közelebb célomhoz. Ha át is vergődöm a sérült részeken, az úrhajó orrához érve, az első ép fülkénél az előbbi esemény fordítottja fog megisméltődni: ha kinyitom az ajtaját, csak azt érem el, hogy még egy fülkét engedek át a világűr gyilkos hatalmának, mely most körülfog, és nyomon követ mindenüvé.

A megoldás elvben egyszerűnek látszott, gyakorlati kivitelezés azonban hosszú időbe telt. Visszamenve a hátsó raktárakba oxigénpalackokat kerestem, melyekről nem tudtam, hol vannak, majd újabb keserves órák következtek. Áthaladtam a nehezen megtalált palackokkal a sérült részeken, minden pillanatban attól rettegvén, hogy a habpárnák fehér tömegéből előbukkannak elpusztult társaim alaktalanná puffadt, rémületes kísértetei.

Szerencsém volt, elkerültem őket. Végre egy újabb ajtó kinyitásakor mellbe taszított a kiáramló levegő, az ép fülkékhez értem! Szívem a torkomban dobogott, miközben átmásztam az ajtón. Sikerült! Valamelyikben ott vár rám Léna. Az utolsó órákban ugyan nem hallottam nyögést, de azért biztosan él, csak eszméletét veszítette a fájdalomtól. Ha a szerencsétlenség pillanatában az ütődés nem ölte meg, azóta semmi olyan nem történhetett vele, ami végzetes lehetett volna.

A percek ólomlábakon másztak, míg lassan végére értem a munkámnak. Gondosan bezártam magam mögött az ép fülke ajtaját, majd a palackokból újra normális nyomásra töltöttem fel a fülkét. Hosszú és bonyolult művelet volt; ha túl gyorsan eresztettem az oxigént, a lehűlés mértékével nem tudott lépést tartani a fülke – szerencsére – épen maradt elektromos fűtése, ha pedig lassabban szivárogtattam, úgy tűnt, évszázadokig tart, míg végre elkészülök.

De most, hogy újra átélem az egészet, azt is megértem, miért időzöm szívesen azoknál a részleteknél, melyeknek oly kevés közük van ahhoz, ami miatt felidézem magamban a múltat. Kerülgetem vándorlásom végét, azét a vándorlásét, melyről később a Földön heteken át cikkezett öles címekkel minden újság: „Az *Elektra* tragédiája”, „Gregor Man hőstette az űrben”, „Magányos ember harca a mindenséggel” – már akkor utáltam az egészet, mintha megéreztem volna, hogy ez a fájdalommal mit sem törődő népszerűség fogja még végzetesebb útra sodorni életem.

Utólag az Agy memóriaegységéből kiderült, hogy a szerencsétlenség pillanatától a fülke feltöltéséig hetvennyolc óra telt el. Ennyi ideig bolyongtam és küzdöttem azért, hogy

eljussak Lénához, olyan körülmények között, melyek még egy tapasztalt úrhajóst is összeroppantottak volna.

Ez a teljesítmény, melyet sem én, sem az orvosok nem tudtak soha megmagyarázni, tett akaratom ellenére híres emberré, éppen akkor, amikor a legkevésbé szerettem volna.

Mikor valahára lehámozhattam magamról az űrruhát, Léna nevét ordítva rohantam végig a fülkék során. A navigációs fülkében rátaláltam az eszméletlen Igorra és Félixre, aki később társam lett a *Vikingen* is. Lénát nem találtuk meg az úrhajó ép helyiségeiben, a többit újra felnyitni sem értelme nem lett volna, sem bátorságunk nem volt elég. „Repülök hozzád!” – cseng a hangja a fülemben, most már mindörökre.

IV.

A szanatórium, ahol hazatérésünk után pár hónapot töltöttem, magasan épült a napfényes hegyoldalon, pompás kilátással az öbölre, melynek vizét mint fehér bogarak csíkozták keresztül-kasul a vitorlások, apró motorosok. A nagy parti szállodákban lakók vidám zsvivaja még az esti szél szárnyán sem ért fel hozzánk, a Csend Háza volt ez, néhány orvossal, halk szavú ápolónővel és – korunk dicséretére legyen mondva – kevés hozzám hasonlóan beteg emberrel.

A csend és a vidék csodálatos szépsége volt legfőbb orvosságunk, hiszen kimutatható bajunk nem volt, csak eltört bennünk valami, és ezt próbálták itt összeragasztani kevés beszéddel, figyelmes szeretettel, a mindent begyógyító idővel. Keveset tudtam társaimról. Egy repülőszerencsétlenség következtében családját veszített berber mérnökre és egy kínai biológusra emlékszem csak, aki mélytengeri kutatás közben motorhiba miatt egy hetet töltött egyedül a batiszférában, tízezer méter mélyen a tenger szintje alatt.

Hármasban nagyokat hallgattunk a tetőterasz nyugágyain, belebámultunk az örökké kék ég végtelen kupolájába,

figyeltük a sziklák felett vadászó vércsék röptét. Ritkán beszéltünk, és akkor is csak általánosságokat, kerültünk mindent, ami a múltra emlékeztetett. Alattunk a tengerpart kiterített térképe, ég és föld között lebegtünk, elzárva a külvilágtól; se geovízió, se újság, se látogató.

Így várták orvosaink, mikor tör ki rajtunk a számunkra egyetlen gyógyszerként megmaradt betegség: az unalom. Tevékeny életünket emberek nyüzsgő forgatagában töltöttük; ha megunjuk végre a Csend Házának társadalmon kívüli nyugalját, onnan már csak egy lépés, hogy visszakiváncsozunk az életbe.

Nos, én még nem kíváncsoztam vissza, mikor egy nap a szanatórium igazgatója magához kéretett.

Alacsony, kedélyes ember volt, az „intézet reklámjának” csúfoltuk a háta mögött az életkedve miatt, ami ellenállhatatlanul sugárzott szőkésvörös szakállal körített arcáról. Harsogó egyéniségét ugyan igyekezett tapintatossága mögé rejteni, ez azonban ritkán sikerült, és beosztott orvosai számára olykor hajmeresztőnek tűnő dolgokat művelt a csendre és kíméletre szoruló betegekkel.

Tetőtől talpig megvizsgált, olyan alaposan, mintha először látott volna – egy szót sem kérdezett, ami nem a testi állapotomra vonatkozott –, majd kiszámíthatatlan tekintettel mért végig.

– Ön teljesen egészséges, de ezzel semmi újat nem mondtam. Tudja, hogy mindenki addig marad nálunk, ameddig akar, ezért bizonyára nem tekinti tolakodásnak, ha megkérdezem, mik a tervei – sütötte el szokott tapintatos kérdéseinek egyikét.

– Nem tudom, egyelőre még szeretnék itt maradni. Ez a csend és ez a környezet... – bizonytalanul magam köré mutattam.

Az igazgató biccentett.

– Nem akarom sürgetni, jogom sincs hozzá. Csak egy kérésem volna, szeretném, ha teljesítené. Látogatója érkezett. Nagyon erőszakos ember. – Kajánul mosolygott. – Úgy érzem, neki sem ártana, ha pár hónapot nálunk töltené. Én nem bírok vele. Magának régi barátja. Próbálja rábeszélni, hogy itt maradjon. Megteszi?

Csodálkozásomban csak bólintani tudtam. Szüleim rég meghaltak, testvérem sincs, Léna volt, azaz lett volna az egyetlen, aki hozzám tartozott. Nem tudtam elképzelni, ki lehet az, aki felkeres ezen az eldugott helyen, és még hozzá olyan tehetséges, hogy levette a lábáról a látogatások kérdésében kérlelhetetlen igazgatót. De az „intézet reklámja” nem hagyott időt a gondolkozásra. A szomszéd terem ajtajához lépett, és kitérta.

– Félix!

Az igazgató a nemes cselekedetet művelők elégedettségével nyugtázta felindultságomat. Szerettem Félixet, de megjelelése felkavarta bennem, amit felejtani akartam, az *Elektrát*, Lénát, a visszahozhatatlan múltat, a szertefoszlott terveket. Dühösen méregettem a szakállas bölcset; milyen jogon mozdit ki ezzel a találkozással nehezen összekapart nyugalomból? Az „intézet reklámja” azonban nem vett tudomást néma szemrehányásomról, sőt láthatóan örült, hogy lélektani fogása – amit beosztottjai előtt a nem nagy népszerűségnek örvendő „tapintatlansági módszer”-nek nevezett – ezúttal is bevált. Ártatlan tekintettel nézett rám.

– Íme a látogatója. Vezesse körbe, mutassa meg neki a mi kis birodalmunkat. Hátha kedvet kap, hogy itt maradjon pár hónapra. De azt is meg kell mondanom – fogta vissza hirtelen megszokott harsogását, és szavai ettől egyszerre különös súlyt kaptak –, hogy ön, Gregor, teljesen egészséges. Testileg is, lelkileg is. Ezért ha netalán úgy döntene, miután kibeszélgették magukat, hogy elhagyja az intézetet, elhatározásával szemben nem tudok semmilyen kifogást felhozni.

Az *Elektra* navigációs fülkéje óta nem láttuk egymást. Mikor a mentőegység emberei behatoltak a sérült űrhajóba, az orvosparancsnok Igor és Félix töréseit olyan súlyosnak találta, hogy gyorsrakétával szállította őket a holdbeli Mentőközpont sebészeti klinikájára, engem viszont egy kiadós adag csillapító után – három napig aludtam tőle – kísérőire hagyott. A tibeti nagy rakétakikötő egészségügyi állomásán ébredtem csak fel, ahol egyhetes megfigyelés után az állomás vezetője – sohasem bocsátom meg neki – kiszolgálta-tott a geovízióknak, az újságíróknak.

Nem haragszom rájuk, az a hivatásuk, hogy kérdezzenek, hogy tudósítsanak, és végső soron nagyrészt nekik köszönhettem, hogy a rögtönzött „sajtófogadás” után Ben Hatti különrepülőgépen hozott a Csend Házába. Ben Hatti – csak névrokona a mi Amarunknak – rettenetesen dühös volt. Nem elég a szégyen, hogy az Űrhajózási Társaság csodálatos hiperszonikus siklógépével éppen aznap történt meg az évszázadonként háromszor lehetséges motorhibák egyike – aminek következtében ez a tekintélyes és hirtelen haragú tudós majdnem a nyakát szegte egy olyan közönséges nyolcezer kilométeres repülés során, amelyet hetenként háromszor tesz meg nagy elfoglaltságú tisztségének teljesítése közben –,

hanem a tibeti állomás vezetője a Tanács hozzájárulása nélkül engedélyezte a találkozást egy visszatért úrutas és az újságírók között. A tibeti kolléga melegségére írható, hogy az esetek többségében a hozzájárulás merő formáság csupán, hiszen a sajtó nem tolong minden rakéta visszaérkezésekor – ugyan mi lenne, ha hetenként az a hatvan-hetven ember mind nyilatkozna? –, és már több mint egy hete nyomorgatták a tudósítók. Mikor tehát az állapotomról naponta adott egészségügyi referátumra azt a választ kapta a Tanács csúcstitkárságától, hogy Ben Hatti másnap délelőtt tizenegykor odaérkezik, nagylelkűen megígérte a riportereknek, hogy utána délután kettőkor meglesz a sajtófogadás.

Ben Hatti azonban nem érkezett meg. Mint utólag kiderült, alig négyszáz kilométerre onnan, egy hóval teli szakadékban ült, és az összetört gép csodával határos módon épségben maradt fülkéjéből rádión keresztül hosszú és barátságosnak igazán nem mondható eszmecserét folytatott a gyár vezető konstruktöreivel, haragjában tökéletesen meglepedkezve nemcsak arról, hogy várják, hanem hogy egyáltalán valamelyik mentőállomást értesítse hollétéről. Ha Ben Hatti vitatkozik, nehéz másról beszélni. A gyár konstruktőrei hiába próbálták megkérdezni, hogy hol van, Ben Hatti ezt a témától való eltérésnek minősítette, csak hogy ne kelljen nekik a szerinte rosszul tervezett motorról vallani. A gyár vezetői – Mexikóban – végre belátták, hogy nincs más megoldás, mint beméretni a mentőszolgálattal a rádióadó helyét. Mire ez megtörtént, és a nagy szállítóhelikopterek feltűntek a Karakorum szakadéka fölött, már régen elmúlt a riportereknek beígért időpont, és az állomás vezetőjének állnia kellett a szavát. Arra is gondolhatott, ha Ben Hatti azt

sem tartja fontosnak, hogy értesítést küldjön elmaradásáról, ő igazán felmentve érezheti magát.

Több mint másfél óráig álltam a kérdések ostromát – a legrosszabb az volt, hogy egy részük nem is annyira a szerencsétlenség részleteire volt kíváncsi, hanem Lénából és belőlem igyekeztek valami értelmes és szívfájdító történetet kerekíteni –, mikor Ben Hatti berobbant a terembe. Félfüllel még elkapta az egyik nagy hetilap szomorú szemű és előkelően halk szavú tudósítójának tapintatos kérdését: „És ugye az volt a tervük, hogy a Boldog Szigetekre mennek nászútra?” Azután csak ennyit mondott: „Köszönöm a fáradásukat, uraim – és különösen ezt az utolsó kérdést!”

Ben Hattinak félelmes híre volt újságíróberkekben – de hát unalmas lenne a világ, ha csupa „könnyű” ember élne rajta –, és a terem hang nélkül, pillanatok alatt elnépteledett.

Hármasban maradtunk, a Tanács nagy hatalmú tagja, a tibeti kolléga – a nevét azóta elfelejtettem – és én. Ben Hatti akkorát fújta, hogy megtisztult volna tőle az a havas szakadék is, ahol eddig késett, és a tibetihez fordult. „És önnek is köszönöm, hogy távollétemben létrehozta ezt a találkózót.”

A szerencsétlen ember úgy érezte, hogy a nevezetessé vált szakadék minden hava az ő nyakába zúdult. „Én, én úgy gondoltam...” – kezdte, de Ben Hatti belevágott. „Nem arról van szó, hogy jogtalanul járt el. Tudhatná, hogy nem érdekelnek a formaságok. De nézzen rá erre az emberre! Ezért maradt életben, hogy ilyeneket kérdezzenek tőle?” Úgy éreztem, hogy elsírom magam, de Ben Hatti váratlanul rám förmedt: „Gregor Man, mit gondolsz, azért jöttem ide, hogy

nekem is sajtófogadást tartson? Várom a jelentését!” Ezt persze csak azért mondta, hogy leplezze ellágyulását. A harmadik mondatom után félbeszakított: „Na gyere, fiam – mondhatta, mert az ötvenen már régen túl járt, és átkarolta a vállamat –, keressünk itt a repülőtéren egy gépet, ami ugyan nem olyan csuda gyors, mint az én *Vadkacsám* volt, de nem is töröd ki vele a nyakad. Tudok egy jó helyet, ahol nemcsak hogy téged nem kérdeznak, de te sem igen találsz olyat, akit kérdezhetsz.” Így kerültem ide.

Lassan, meg-megállva mondtam el mindezt Félixnek, vártam, hogy közbeszól, mond valamit, amire azután én kérdezhetek. De csak hallgatott, miközben a park ösvényein kanyarogtunk, elfogódottnak látszott, csak kurtán felelt: „Igen, nem; köszönöm, a bordáim már régen rendben vannak; nem, még nem repültem azóta »kint«, csak a Földön; Igor most a Vénuszon van, két hónapja indult.”

– Te miért nem mentél vele? – kérdeztem.

– Nem, más tervem van, volna egy lehetőség... – Elakadt, láttam, hogy kínban van, valamit nagyon akar mondani, mégsem meri. Csak járkált mellettem savanyú arccal, hátra-tett kézzel. Akkor nevetett először, mikor Ben Hatti történetének végére értem.

– Nagyszerű ember! – lelkendezett, azután gyorsan lefagyott arcáról a mosoly, mintha Ben Hattiról valami más is eszébe jutott volna. A fejét csóválta, és önmagával vitatkozott: – Nem, mégsem! Nincs jogom hozzá!

– Miket beszélsz? Mi bajod?

– Semmi, semmi – keserves képpel meredt rám. Lehúztam magam mellé az egyik út menti padra, és a vállánál fogva szembefordítottam.

– Ide figyelj, te zavaros csillagjós! – Gondoltam, hogy a navigátoroknak ez az ókori történelemből kölcsönzött közkeletű gúnyneve talán feloldja elfogódottságát. – Nem hiszem, hogy mondanivaló nélkül jöttél ide. Pusztán baráti látogatást nem szokott engedélyezni az a szakállas csoda-doktor.

Nagyot sóhajtott, és szomorúan nézett maga elé.

– Na, ki vele! – biztattam. – Nyilván eleget járkáltál ezért az engedélyért, kár most megjedned!

Még mindig hallgatott, ezért valamivel gúnyosabban folytattam.

– Azt hiszed, hogy fájdalmat okozhatsz nekem bármivel is? Hidd el, túl vagyok mindenem. Az, hogy élek, a szerveztem és a doktorok érdeme. – Egyszerre nagyon elkeseredtem; sajnáltam az életem, amely oly üres lett Léna halálával. – Ha másvalaki is megmenthetett volna titeket az *Elektrán*, igazán nem bántam volna, ha elpusztulok. Bárcsak úgy lett volna! Mit ér így élni?

Fölkapta a fejét.

– Tényleg így gondolod?

– Így.

– Képes volnál ebben a pillanatban megválni az élettől?

– Tudod, hogy az öngyilkosság minden emberi erkölccsel ellenkezik. De csak ezért nem mondom, hogy igen. Másképp neveltek. Na, beszélj már, ne hagyd kéretni magad. Miért jöttél? És mi köze ennek ahhoz, hogy meg akarok-e halni?

Elgondolkozva nézett rám.

– Hát... elég sok köze van... mondhatni, csak ehhez van köze... – kereste a megfelelő szavakat. – Ezért bántam meg, hogy elvállaltam, beszélek veled, de hát Ben Hatti...

– Ben Hatti? A Tanács akar tőlem valamit?

– Nem akar, csak kér, azaz csak kérdez, hiszen ez olyan nagy dolog, hogy csupán kérdezni, beszélgetni lehet róla – idegesen végigsimította a homlokát –, de ha már ennyit kiszedtél belőlem, és tényleg nem félsz a haláltól, akkor elmondom.

Sokáig beszélt a Nagy Tervről, amelyről már én is évek óta tudtam, de egy pillanatig sem úgy, hogy valaha is kapcsolatba kerülhetek vele. Szerettem a Földet, a Ganymedes-expedícióra is végeredményben szegény Léna beszélt rá. Őt izgatták a földön kívüli geológiai problémák, a Nagy Terv méreteihez képest pedig az a szerencsétlen sorsú expedíció még annyi sem volt, mint egy séta az öbölben. Az első kísérlet áttörni a Naprendszer határát... a Cet csillagkép τ jelzésű csillaga... tizenegy és nyolctized fényév... fotonrakéta... igen, az elmúlt hónapban volt az utolsó próbaútja, persze itt a bolygók közötti távolság kevés ahhoz, hogy kellően felgyorsíthatták volna, féltették a meteoroktól is, de kint, az üstökösök külső zónáján túl majd a fénysebesség hetven százalékaival száguldhat. „Egyáltalán mihez lehet ezt a sebességet mérni?” – töprengtem. Aztán beletörődtem, hogy semmihez. Félixből áradt a szó, a lelkesedés, szerelmes volt ebbe az embertelenül nagy vállalkozásba.

– Ne hidd, hogy unni fogjuk magunkat, az út kilencvenöt százalékát átálusszuk. Hibernáció... hiszen tudod, mi az... csak ott fogunk felébredni a τ Ceti körül, hogy kikutassuk azokat a bolygókat, melyek ott keringenek... két-három év kutatási programot számítva az egész út harminc-egynéhány földi év... – már zúgott a fejem –, mi kevesebbet fogunk öregedni, a fényt megközelítő sebességeknél lelassul az idő...

Tulajdonképpen semmi olyat nem mondott, amit ne ismertem volna, nemcsak az újságokban szellőztetett részletekből, hanem mert az egész olyan volt, mint alig tegnap véget ért ifjúságunk fantasztikus regényeinek bármelyike, idegen bolygók persze, a Naprendszeren kívül, mert itt már nem volt mit felfedezni majd négyszáz esztendeje – fotonakéta, rettenthetetlen, hősi vállalkozás...

Ez volt az, ami egyidejűleg vonzott és taszított, a nagyszerű távlat és a valóságra válthatás lehetőségének hideg-lélős félelme. Hiszen a világűr végtelensége számomra egy Föld–Hold-utazás alkalmával is ijesztő volt; szerettem a Földet, ugyanakkor úgy éreztem, hogy Léna nélkül nincs értelme az életnek. Az, hogy a Tanács kitüntető választása mint geológusra éppen rám esett, hidegen hagyott, pedig Félix most éppen ezt ecsetelte.

– Gondolhatod, hogy nem akármilyen társaságot válogattak össze. Nyugodtan mondhatom, hogy az emberiség tíz legkiválóbb embere, akik nem töltötték még be a harmincadik évüket...

– Miért csak tíz?

– Mert magamat nem számítom. – Ez nem volt álszerénység, Félixet éppen az önbizalom hiánya sarkallta a legvakmerőbb vállalkozásokra. Furcsa ellentmondás, de ma már tudom, hogy ilyen is van, ezért volt néha kötekedőbb és erőszakosabb is, mint sok más ember. – Komoly lelkiismeret-furdalást éreztem, mikor megtudtam, hogy jelölt vagyok, de Ben Hatti azután kioktatott...

Most rajtam volt a sor, hogy kárörömmel vigyorogjak. A Tanács Kísérleti Osztályának vezetője nem csak az

újságírókhoz tudott kedves lenni. De Félix észre sem vette kajánkodásomat.

– ...azt nem tudom, hogy milyen geológus vagy – folytatta –, mert nem értek hozzá. De hogy mire vagy képes, azt talán én tudom a legjobban.

– Hagyd ezt, más is azt tette volna, amit én. – Inkább a tudományomra voltam hiú, mint az *Elektrán* történetekre. Ha az jutott eszembe, akkor rögtön Léna is, amit igyekeztem elkerülni. – Mondd inkább, hogy ki az a tíz csodaember!

– A parancsnokot és a helyettesét, úgy tudom, ismered. Mark Rogan és David Brock.

– Igen, a Kísérleti Osztály berepülő pilótái, mindkettő Ben Hatti nevelése. És a navigátorok?

– A második én vagyok, az első Robert Till.

– Nem ismerem.

– Mert csak egyszer dugtad ki az orrod a Földről, és akkor is... bocsáss meg, nem akartam tapintatlan lenni.

– Csak folytasd.

– Till szerintem a század legjobb navigátora. Nála viszszejára fordul a gúnynevünk, ő valójában csillagjós. Úgy számol, mint a legjobb elméleti matematikus, ha csillagásznak ment volna, már rég a legnagyobb intézetek egyikét vezetné, és emellett a kisujjában van az egész kibernetika, az építési és szerelési részét is beleértve.

– Van ilyen ember a világon?

– Nem sok.

– Akkor miért nem ő a parancsnok?

– A Tanács bölcs. Parancsnoknak legalább három ember számításba jöhetett volna, de ezt az expedíciót csak a

világ legjobb navigátora tudja célhoz vezetni. Till pedig a legjobb.

– Soha nem hallottam róla.

– Tizenöt éves korában került a Föld–Vénusz teher szállító járatra mint elektrotechnikus, külön engedéllyel. És ugyancsak külön engedéllyel soha nem aludta végig az utat, tanult, számolt az Agy szabad szektoraival – hiszen tudod, hogy az ilyen aránylag lassú járatokat a Holdról vezérlik, az Agy csak a biztonság kedvéért van beépítve az űrhajóba, ha az összeköttetés megszakadna, de erre még nem volt példa. Tíz évig dolgozott ezen az útvonalon, és kétévenként ment szabadságra, akkor is csak azért, hogy vizsgázzon. Utána az első Plútó-expedíció másodnavigátora lett, ha máshonnan nem, innen kellene a nevére emlékezned...

– Persze! Most már tudom... Szóval ő volt az, aki...

– Igen, az űrhajó Agya valami ügyetlen kapcsolás miatt leégett. Az első navigátor a lelkiismeret-furdalástól megőrült, s ő egy közönséges kis számítógéppel, amivel más még egy Hold–Föld-pályát is nehezen számolt volna ki, visszavezette az űrhajót a Holdra. A másik ilyen csodaemberünk a csillagász, Ten Ling...

– Ismerem. Négy éve találkoztam vele egy kozmológiai konferencián...

– A két mérnök Andrej Volatov és Takura Omisi...

– Ha jól tudom, ők is a Kísérleti Osztály emberei...

– Igen, eddig is Dave beosztottjai voltak. Mark két mérnökének jelentkezését nem fogadta el a Tanács, mert családosak...

– Ezek szerint nem lehet nő tagja az expedíciónak?

– Nem. A többi is nőtlen, a két doktor, Valentin Tono és Michel Marcis – mindketten több mint öt évet töltöttek távol a Földtől –, a rádiós Dzsai Szing, aki Till munkatársa volt az utolsó három évben, és végül Amar el Hatti, az élettani tudományok legfiatalabb doktora, beleértve az ember- és állattant is, de egyébként éppolyan zöldfülű úrhajós, mint te.

A nevek többsége akkor még semmit sem mondott, csak a Kísérleti Osztály munkatársait ismertem felületesen, a Ganymedes-expedíció is az ő szervezésük volt, az arra való előkészületek során találkoztam velük. Még messze volt az az idő, amikor ez a tizenegy név az egész emberiséget jelentette számomra. Egy részlet akkor sokkal jobban megragadott.

– Miért nincs női résztvevő?

Félix kizökkent a lelkesedésből.

– Hát még mindig nem érted? – csodálkozott. – Ennek az útnak a sikere, helyesebben a visszatérés valószínűsége, hm... elég kicsi... mi mégiscsak nyugodtan vállaljuk a halált – nagyon zavarba jött –, de ki vállalhatja a felelősséget egy nő haláláért?... Hm... furcsa, hogy éppen neked kell ezt magyaráznom... akinek...

A fájdalom tarkón vágott, és csak magamat szidhattam a lehetetlen kérdés miatt. Inkább a halál, most rögtön, mint hogy így fájjon Léna emléke... Gyorsan másfelé fordítottam a beszélgetést.

– De ha így van, ha ilyen kevés a valószínűsége, hogy sikerül, nem lehetne még egy keveset... várni?

Mintha valami gorombaságot vágtam volna a fejéhez, föl pattant.

– Várni? Mire?

– Hogy nagyobb legyen a valószínűsége a visszatérésnek – hebegtem –, amíg a tökéletesebb technika... nagyobb biztonság – Félix örökké mozgó arca mintha megfagyott volna –, nem, ne hidd, hogy gyáva vagyok, de nincs itt valami ellentmondás? Hiszen óriási értékekről van szó, nemcsak az emberekre gondolok, de a fotonrakéta, a felszerelések... Vajon mi az arány az áldozat nagysága és a siker lehetősége között?

Dühösen sétálni kezdett a pad mellett.

– Mégis tévedett volna Ben Hatti? – morogta maga elé. – És én is?

– De Félix, hidd el, nem gyávaságból kérdeztem...

Persze, gyáva is voltam, más a halálról beszélni, mint szembenézni vele. Bár ezt még önmagamnak sem szívesen vallottam be, Félix megsejthette, mert sokáig nem felelt, csak dühösen lépkedett, öt lépés oda, öt vissza, és a kavicokat rugdosta. És én is ingerült voltam. Minek jött ide? Délelőtt még minden rendben volt, ugyanaz a csend zsongott bennem, mint ezen a gyönyörű vidéken, nem volt más gondolatom, mint oltárt emelni Léna emlékének, szerelmemnek, és elmerülni ebben a fájdalomban; a mindent készségesen megértő környezetben. Most ennek már örökre vége, akár elvállalom a jelölést, akár nem. Hát tényleg gyáva vagyok? Minek is jött ide?

– Ide figyelj, Gregor – kezdte végül. – Tudod, ki volt Kolumbusz Kristóf?

Nem értettem.

– Persze. Körülbelül ezer évvel ezelőtt ő fedezte fel Amerikát.

– Akkor nyilván arra is emlékszel, hogy miféle hajója volt. Nem?

– Nagyjából. Vitorlás hajója volt, mert még a gőzgépet sem ismerték.

– Úgy van. És mert véletlenül egyszer utánanéztem, azt is megmondhatom, hogy a hajója mindössze harminc méter hosszú és körülbelül százharminc tonnás volt.

– De mit akarsz ezzel a történelmi leckével?

– Rögtön kiderül – szétvetett lábakkal megállt előttem. – Te vagy Kolumbusz, és éppen indulni készülsz azzal a valóban kezdetleges hajóval. És akkor odajön hozzád egy nagyon okos ember, és azt mondja: „Nézzé, uram, én bízom az emberiség fejlődésében, az emberek nagyon tehetségesek, még pár száz év, és olyan gépeket találnak ki, melyek szélcsendben is gyorsabban hajtják a hajót, mint a maga kis teknőjének legnagyobb sebessége, tízszer és százszor akkora hajók fognak épülni, mint amekkorára maga akarja most az életét bízni. Arra kérem, várjon egy keveset, ne vágjon most még neki, majd a dédunokái vagy azok unokái...”

– Hagyd abba! Hagyd abba!

– Nem hagyom! Szemlélje a ragyogó jövőt, kedves Kolumbusz úr, és várjon, jön a gőzgép, a gőzturbina, majd a robbanómotor, az elektromosság, pazar villanyfényben hajózhat át az óceánon, nem csavarja orrát az olajmécéses búze. Sőt, azután repülhet is, annyi óra alatt ér céljához, ahány hónapig fog most tartani az útja. Csak türelem és biztonság kérdése, várjon tehát...

Befogtam a fülem.

– Abbahagyod?

Biccentett a fejével, hogy igen.

– Nos, Kolumbusz úr? – kérdezte, mikor már újra hallhattam a hangját. – Hogy határozott?

Nem igaz, a döntő pillanatban nem érzi az ember, hogy megérinti a „sors szele”, ahogy a széplelkek mondják. Csak dühös voltam, elszánt, és valahol belül a semmit nem bánás keserűsége füstölgött.

– Mikor kell jelentkeznem a Tanácsnál?

Félix rosszul játszott közömbösséggel vont vállat:

– Nem sürgős. Ráérsz holnap reggel is.

Aznap nem beszéltünk erről többet. Vacsora után – mikor hármásban üldögéltünk a szakállas igazgatóval a legfelső teraszon – ő hozta szóba két közömbös téma között, mi a neve az expedíciónak és az űrhajónak.

– Nem egy űrhajóról van szó – magyarázta neki Félix –, hanem kettőről. A fotonrakéta neve *Titán*. Ez viszi magával azt az űrhajót, amiben mi utazunk, a *Vikinget*.

– *Viking?* Értem! – bólintott a szakállas. – Nyilván azért, mert ők vágtak neki először az ismeretlen óceánnak, mikor az emberek még abban a kényelmes hitben éltek, hogy a Föld mint lapos tányér lebeg a végtelen tengeren, ami egész a csillagokig ér. Szép név – bólogatott –, találó név!

– Úgy van – hagyta rá Félix. A terasz súlytalanul lebegett a csillagok és a völgyben szikrázó lámpák kettős boltozata közé zárt sötétségben.